

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління

Т.Ф. Бірюкова

_____ 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІНСТИТУЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА НЕДЕРЖАВНІ
СТРУКТУРИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ ТА БЕЗПЕКИ**

підготовки бакалаврів

денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Міжнародна політика та політика національної безпеки

спеціальності 052 Політологія

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Мальована Юлія Геннадіївна, к.політ.н., доцент, доцент кафедри політології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від "28" серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

_____ А. О. Руднєва

2024 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: juliiamalovana@gmail.com

Телефон: 066 3894588

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення); Telegram

Кафедра: політології, 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Інституції громадянського суспільства та недержавні структури в системі міжнародної політики та безпеки» є формування розгорнутого уявлення про громадянське суспільство та його інститути, структуру, функції, ознайомлення з основними недержавними структурами, а також вивчення його ролі у створенні системи міжнародної політики та безпеки. Крім того, метою дисципліни є ознайомлення студентів з основами та принципами взаємовідносин громадянського суспільства та держави в контексті вирішення питань захисту державних інтересів.

Студенти повинні оволодіти формами та методами удосконалення організації соціальних взаємин, культури соціальної взаємодії, активізації недержавного сектору в новітній державі Україна, використовуючи досвід зарубіжних країн, з метою укріплення системи національної безпеки та міжнародного співробітництва. Інтерактивний формат курсу спонукатиме до дебатів, полеміки, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток критично важливих для фахівця у галузі суспільних наук навичок ефективної комунікації.

У концептуальному, інформаційному і логічному плані даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Вступ до спеціальності», «Теорія міжнародних відносин».

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	3-й	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	14 год.	
Семінарські заняття	14 год.	
Практичні заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	52 год.	
Консультації	Розклад розміщення консультацій: Кількість: особисті – четвер, з 12:00 до 13:00, IV корпус, ауд. 310; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12639	

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.</p> <p>ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>СК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.</p> <p>РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.</p> <p>РН02. Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності.</p> <p>РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.</p> <p>РН04. Мати навички професійної комунікації.</p> <p>РН05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.</p>	<p>Опитування на семінарських заняттях; тестування в системі Moodle</p>
<p>ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.</p> <p>СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.</p> <p>РН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності</p> <p>РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.</p> <p>РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.</p>	<p>Методи навчання: застосовуються технології: інформаційні, аналіз практичних кейсів, E-learning, дистанційного навчання, проблемного навчання, навчання за технологіями case-study, дискусій і багатосторонніх дебатів.</p> <p>Контрольні заходи: тести, практичне творче завдання, створення відеопродукту</p>
<p>ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.</p> <p>СК04. Здатність застосовувати інструментарій</p>	<p>Опитування на семінарських заняттях; тестування та практичні завдання у системі Moodle</p>

<p>нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.</p> <p>PH10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.</p> <p>PH11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.</p> <p>PH12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.</p> <p>PH13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.</p> <p>PH15. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.</p> <p>PH17. Розуміти природу та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.</p>	
<p>ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним</p> <p>СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.</p> <p>PH16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.</p> <p>PH18. Розуміти тенденції розвитку світової та вітчизняної політичної думки, визначати вплив політичних ідей на розвиток політичних явищ та процесів.</p> <p>PH19. Розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.</p>	<p>Написання та усний захист індивідуального дослідницького завдання аналітичного характеру з презентацією його результатів</p>

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Концептуальні засади громадянського суспільства та проблеми його функціонування в умовах глобалізованого світу.

Виникнення громадянського суспільства та умови його функціонування. Поняття, структура та функції громадянського суспільства. Інститути та функції громадянського суспільства. Моделі громадянських суспільств. Історична еволюція громадянського суспільства та уявлення про нього. Вплив процесів трансформації на форму громадянських суспільств. Громадянське і політичне суспільство.

Громадянське суспільство та основні проблеми його формування. Громадянське суспільство: сутність і тенденції реформування. Громадянське суспільство: історичний і політологічний контекст. Соціополітична структура та функції громадянського суспільства. Моделі громадянських суспільств, їх характеристика.

Громадські організації у демократичному суспільстві. Відмінність статусу та функцій політичних партій та громадських організацій у суспільстві й у політичній системі. Види та функції громадських організацій. Юридичний статус громадських організацій. Міжнародні громадські організації та їх вплив на функціонування громадянського суспільства.

Відносини та взаємовплив громадянського суспільства і держави. Громадянське суспільство як

підсистема соціальної системи. Соціальні, економічні та політичні аспекти громадянського суспільства. Громадянське суспільство та правова і соціальна держава. Структура громадянського суспільства: інститути, норми, культура, цінності.

Взаємозв'язок держави та громадянського суспільств. Правова держава як форма організації та діяльності державної влади. Громадянське суспільство як опонент і союзник правової держави. Необхідність сталого розвитку громадянського суспільства. Поняття та класифікація цінностей як елементів громадянського суспільства.

Становлення інститутів громадянського суспільства в країнах світу. Специфіка формування громадянського суспільства в країнах світу. Глобальне громадянське суспільство: суть, складові та особливості становлення. Проблеми розвитку громадянського суспільства за умов поглиблення євроінтеграційних процесів. Діалектика відносин держави та інститутів громадянського суспільства в Україні.

Змістовий модуль 2. Роль інституцій громадянського суспільства та недержавних структур в системі міжнародної політики та безпеки.

Основні поняття та категорії національної безпеки. Система забезпечення національної безпеки як широкий спектр державних і недержавних інститутів, що здійснюють свою діяльність в інтересах досягнення необхідного рівня управління забезпечення національної безпеки. Національна безпека, як організація процесу управління загрозами та небезпеками, за якого державними і недержавними інституціями гарантується прогресивний розвиток українських національних інтересів, джерел духовного і внутрішнього добробуту народу України.

Основні політичні виклики сучасній системі міжнародної безпеки світу. Сфера забезпечення національної безпеки як важлива ланка в системі взаємодії суспільства та держави. Громадський контроль за діяльністю органів державної влади у сфері безпеки та оборони як ключова складова державної політики національної безпеки. Ефективний контроль інститутів громадянського суспільства за процесом формування та реалізації державної політики безпеки, як важливий індикатор демократичного розвитку держави.

Питання діяльності громадських організацій у демократичному суспільстві. Громадянське суспільство як мережа громадських організацій. Статус та ознаки громадських організацій (недержавність, неприбутковість, добровільність). Міжнародні громадські організації.

Лобізм, його легалізація та регламентація. Антикорупційна діяльність організацій громадянського суспільства.

Міжнародні аспекти становлення громадянських суспільств. Передумови формування інститутів громадянського суспільства в країнах світу. Становлення інститутів громадянського суспільства в Україні.

5. Темі лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Соціально-політологічні концепції громадянського суспільства	2	...	1 раз на два тижні
	Тема 2. Стадії громадянського поступу в українському досвіді	2		1 раз на два тижні
	Тема 3. Основи та сутність системи національної та міжнародної безпеки	2		1 раз на два тижні
	Тема 4. Методи забезпечення та напрями залучення недержавних інституцій до управління національною безпекою України у сфері економіки, внутрішньої, зовнішньої політики, інформаційній, соціальній та гуманітарних сферах	2		1 раз на два тижні
2	Тема 5. Міжнародне співробітництво недержавної системи безпеки у сфері забезпечення національної безпеки України	2		1 раз на два тижні
	Тема 6. Громадський контроль за діяльністю органів державної влади у сфері безпеки та оборони як ключова складова державної політики національної безпеки.	2		1 раз на два тижні

	Тема 7. Перспективи творення дієвої міжнародної та національної системи безпеки за посередництвом недержавних інституцій	2		<i>1 раз на два тижні</i>
Разом		14	...	

6. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Стадії громадянського поступу в українському досвіді	2	...	<i>1 раз на два тижні</i>
	Тема 2. Інституційна основа, види та рівні сформованості громадянського суспільства.	2		<i>1 раз на два тижні</i>
	Тема 3. Поняття, зміст та завдання недержавної системи безпеки України	2		<i>1 раз на два тижні</i>
2	Тема 4. Основні функції та структура недержавної системи забезпечення національної безпеки	2		<i>1 раз на два тижні</i>
	Тема 5. Міжнародні механізми захисту прав людини.	2		<i>1 раз на два тижні</i>
	Тема 6. Механізми контролю інститутів громадянського суспільства за процесом формування та реалізації державної політики безпеки	2		<i>1 раз на два тижні</i>
	Тема 7. Інституції «третього сектору» у формуванні міжнародної і національної безпеки	2		<i>1 раз на два тижні</i>
Разом		14	...	

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

6. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Оцінка ефективності програм ООН, НАТО та інших міжнародних акторів, спрямованих на зміцнення ролі громадянського суспільства в протидії тероризму	10	...
	Вплив процесів трансформації на форму громадянських суспільств.	10	
	Особливості формування громадянського суспільства у країнах Центральної та Східної Європи.	10	
2	Взаємозв'язок держави, політичного та громадянського суспільств та його вплив на систему національної безпеки.	10	
	Роль міжнародних інституцій громадянського суспільства в сприянні сталому розвитку та досягненні Цілей сталого розвитку ООН	12	
Разом		52	...

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Опитування	Семінарські заняття 1, 2, 3	5 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 3 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. 2-1 бали – відповідь фрагментарна	15
	Практичне завдання	Волонтерські рухи як частина національної безпеки під час військових конфліктів: досвід України. Питання для аналізу: Вивчення ролі волонтерів у забезпеченні тилової підтримки, медичної допомоги та інших ресурсів для військових і цивільних під час військових конфліктів. Аналіз ефективності волонтерського руху як частини системи національної безпеки.	5 балів – повна змістова робота, оперування багатьма теоретичними поняттями, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції, наведення прикладів з політичної практики; 4 бали – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції; 3 бали – поверхневий виклад матеріалу, слабе знання теоретичних джерел, відсутність оперування категоріальним апаратом з курсу; 2 бали – короткий поверхневий виклад матеріалу, нечіткі та	5

			помилкові визначення понять; 1-0 бали - одне-два нечітких визначення.	
Практичне завдання	Проаналізуйте роль українських та міжнародних громадських організацій у подоланні гуманітарної кризи, спричиненої війною в Україні. Питання для аналізу: Яку роль відіграють НУО у забезпеченні гуманітарної допомоги населенню в зоні конфлікту? Як організації співпрацюють з міжнародними структурами для вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб? Які успіхи та виклики виникають у роботі громадських організацій у цьому контексті?		5 балів – повна змістовна робота, оперування багатьма теоретичними поняттями, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції, наведення прикладів з політичної практики; 4 бали – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції; 3 бали – поверхневий виклад матеріалу, слабе знання теоретичних джерел, відсутність оперування категоріальним апаратом з курсу; 2 бали – короткий поверхневий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять; 1-0 бали - одне-два нечітких визначення.	5
Практичне завдання	Проаналізуйте роль громадських організацій у протидії радикалізації та тероризму в Європі (наприклад, у Франції, Німеччині або Великій Британії). Питання для аналізу: Які заходи громадянське суспільство вживає для запобігання радикалізації молоді? Як співпрацюють громадські організації з державними структурами та службами безпеки у контексті протидії тероризму? Наскільки ефективною є діяльність таких організацій у контексті попередження терористичних атак?		5 балів – повна змістовна робота, оперування багатьма теоретичними поняттями, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції, наведення прикладів з політичної практики; 4 бали – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції; 3 бали – поверхневий виклад матеріалу, слабе знання теоретичних джерел, відсутність оперування категоріальним апаратом з курсу; 2 бали – короткий поверхневий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять; 1-0 бали - одне-два нечітких визначення.	5
2	Опитування	Семінарські заняття 4, 5, 6, 7	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 3 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. 2-1 бали – відповідь фрагментарна	20
	Практичне завдання	Проведіть аналіз впливу діяльності громадських організацій, що працюють у сфері	5 балів – повна змістовна робота, оперування багатьма теоретичними поняттями, висока аргументованість	5

		захисту прав людини, на національну безпеку в країні (наприклад, в Україні, Польщі або Білорусі). Питання для аналізу: Яким чином громадські організації впливають на політичні рішення, що стосуються національної безпеки? Чи можуть дії громадських організацій створювати загрозу національній безпеці (наприклад, у випадках протестів або конфліктів з державними структурами)? Яким чином держава реагує на активність цих організацій?	відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції, наведення прикладів з політичної практики; 4 бали – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції; 3 бали – поверхневий виклад матеріалу, слабе знання теоретичних джерел, відсутність оперування категоріальним апаратом з курсу; 2 бали – короткий поверхневий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять; 1-0 бали - одне-два нечітких визначення.	
	Практичне аналітичне завдання	Виберіть одну з міжнародних неурядових організацій (наприклад, International Crisis Group, Human Rights Watch або Amnesty International) і проаналізуйте її діяльність в одній із зон конфлікту (наприклад, Сирія, Україна, Ємен). Питання для аналізу: Які основні методи використовує організація для впливу на уряди та міжнародну спільноту? Як організація взаємодіє з іншими міжнародними структурами (ООН, ЄС, НАТО)? Які результати її діяльності у контексті врегулювання конфлікту?	5 балів – повна змістовна робота, оперування багатьма теоретичними поняттями, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції, наведення прикладів з політичної практики; 4 бали – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції; 3 бали – поверхневий виклад матеріалу, слабе знання теоретичних джерел, відсутність оперування категоріальним апаратом з курсу; 2 бали – короткий поверхневий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять; 1-0 бали - одне-два нечітких визначення.	5
Усього за змістові модулі	6			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: Питання для підготовки і тести розміщено у Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12639	2 питання, відповідь на кожне оцінюється у 5 балів 5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні	10

		<p>питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.</p> <p>3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим</p> <p>2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може</p> <p>1 бал – відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність</p>	
	Тести - 10 питань, розміщені у Moodle.	1 бал за кожен правильну відповідь. На проходження тесту дається 15 хвилин і одна спроба	10
Практичне завдання	<p>Створити інформаційний продукт у форматі цифрового сторітелінгу на будь-яку тему з курсу (за вибором студента) з урахуванням знань та навичок, отриманих в ході вивчення дисципліни.</p> <p>Завдання виконується у форматі допису, відеоролику або Reels для Instagram.</p> <p>Оберіть одну із запропонованих тем для аналізу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз ролі міжнародних неурядових організацій (НУО) в запобіганні конфліктів та забезпеченні миру. 2. Інституції громадянського суспільства та їх роль у захисті прав людини у авторитарних державах. 3. Роль громадянських ініціатив та НУО у вирішенні глобальних екологічних проблем. 4. Міжнародні гуманітарні організації у зонах військових конфліктів: проблеми координації та безпеки. 5. Партнерство між міжнародними організаціями та громадянським суспільством у сфері боротьби з тероризмом. 6. Недержавні актори у міжнародній боротьбі за гендерну рівність: роль НУО 	<p>10-9 балів – зміст письмового завдання відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності, візуально оформлено у рілз;</p> <p>8-7 бали - зміст роботи відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності;</p> <p>6-5 бали - зміст не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки.</p>	10

		та активістських рухів.	4-2 бали – короткий поверхневий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять; 1-0 бали - одне-два нечітких визначення.	
	Практичне аналітичне завдання	Проаналізуйте зовнішні та внутрішні чинники залучення інституцій та недержавних організацій до створення системи міжнародної та національної безпеки, використовуючи SWOT та TOWS-аналіз. Схема аналізу знаходиться а покликанням: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/1260113/mod_resource/content/1/%D0%86%D0%94%D0%97%20%E2%84%962.pdf	10-9 балів – зміст письмового завдання відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності; 8-7 бали - зміст роботи відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності; 6-4 бали - зміст не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки. 3-0 бали – короткий поверхневий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять.	10
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Курілло В. Є. Політична культура : методичні вказівки. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. 80 с.
2. Литвиненко Ю. М. Громадянське суспільство і держава: Ідея рефлексу (Основи теорії гуманізму). Київ : КВІЦ, 2020. 528 с.
3. Рибалка В.В. Соціально-педагогічне і психологічне забезпечення розвитку дієвого громадянського суспільства і особистості громадянина: посібник. Київ : ТАЛКОМ, 2018. 226 с.
4. Шемчушенко Ю., Скрипнюк О. Громадянське суспільство в Україні: сучасний стан, виклики, стратегія модернізації. Том 2. Київ : Юридична думка. 2019. 588 с.
5. Шляхтун П. П. Політологія : підручник. Київ : ЦУЛ, 2019. 472 с.

Додаткова:

1. Бесчатний, В.М. Громадські об'єднання в Україні URL: http://pidruchniki.ws/16330826/pravo/volonterskiy_ruh_ukrayini
2. Боренко Я., Донець А. Демократія, права людини та участь молоді. Громадянська освіта для молодіжних працівників: посібник для тренерів. К., 2019. 118 с. URL: https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/democratic_governance/civiceducation-for-youth-workers.html
3. Борисова О. В. Зовнішня політика України: історія та сучасність: курс лекцій. К.: Кондор, 2017. 342 с.
4. Волонтерство в Україні: як підтримати і посилити мотивацію. URL: <https://dt.ua/internal/volonterstvo-v-ukrayini-yak-pidtrimati-i-posiliti-motivaciyu-.html>
5. Котенко Н.В., Карпенко С.Г. Неурядові організації: поняття, види та джерела фінансування в умовах сталого розвитку. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». № 3. 2014. С. 71–81.
6. Мошинський Р. Інститути громадянського суспільства в Україні: соціально-правова спрямованість політичних процесів та їх вплив на національну безпеку. Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. 2013. № 2. С. 184-192.
7. Опалько Ю.В. Використання потенціалу громадянського суспільства для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії: аналітична записка. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://old2.niss.gov.ua/articles/1565>.
8. Розвиток громадянського суспільства в Україні: минуле, сучасність, перспективи : колективна монографія / за заг. ред. О. М. Руденко, С. В. Штурхецького. Острог : ІГСУ, Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. 328 с.
9. Смолянук В. Ф. Системні засади національної безпеки України. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». 2018. №2 (37). С. 107-127.
10. Стейка Україна: держава, громадянське суспільство та національна безпека: за заг. ред. Теперік Д. – Таллінн: Міжнародний центр оборони та безпеки. 2018. 40 с.
11. Стучинська Н. П. Громадянське суспільство як суб'єкт забезпечення економічної безпеки. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2015. № 10. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=912>.

12. Стучинська Н. П. Безпекові можливості громадянського суспільства: економічний аспект. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 21. С. 142-146.
13. World Economic Forum (2013): The future role of civil society, Geneva: World Economic Forum, http://www3.weforum.org/docs/WEF_FutureRoleCivil#Society_Report_2013.pdf.
14. World Bank (2009): World Bank — Civil Society Engagement: Review of Fiscal Years 2007—2009, Washington DC: World Bank, <http://siteresources.worldbank.org/CSO/Resources/CivilSociety#Book2009final.pdf>.
15. Leonard Weinberg, Elizabeth Francis, Eliot Assoudeh. Routledge Handbook of Democracy and Security, Taylor and Francis, 2020. 340 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства й освіти з прав людини. укр/англ / <http://ukr.theewc.org/Content/What-we-do/Demokraticzna-shkola/Navchal-ni-materiali>
2. Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства і прав людини (скорочене видання) укр/рос/англ / <http://ukr.theewc.org/Content/What-we-do/Demokraticzna-shkola/Navchal-ni-materiali>
3. "Хартія для всіх" (дитяче видання "Хартії") укр/рос/англ / <http://ukr.theewc.org/Content/What-we-do/Demokraticznashkola/Navchal-ni-materiali>
4. Декларація ООН з освіти та виховання в області прав людини / <http://daccessods.un.org/access.nsf/Get?OpenAgent&DS=A/RES/66/137&Lang=E>
5. Глобальні цілі ООН. UN General Assembly, Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development, 21 October 2015, A/RES/70/1 / <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>
6. Освіта для демократичного громадянства : посіб. для підготов. вчителів з питань освіти для демократ. громадянства та освіти з прав людини (вдосконалена версія – вересень 2007) / [Р. Голлоб, Е. Хаддлестон, П. Крапф та ін.] ; пер. з англ. та адапт. Л. М. Ващенко ; за ред. Е. Хаддлестона ; заг. ред. укр. версії : Н. Г. Протасова. Київ : НАДУ, 2009. 92 с. // <http://osvita.khpg.org/files/docs/1366804266.pdf>
7. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2022 року N 1018, URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
8. Paul J. NGOs and Global Policy-Making. URL: <https://www.globalpolicy.org/empire/31611-ngos-and-globalpolicy-making.html>
9. Top 100 Best NGOs. The Global Journal (January/February 2012). URL: <http://theglobaljournal.net/2012/Top100NGOs/>
10. The International Classification of Non-profit Organizations. URL: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/pub/13-015-x/2009000/sect13-eng.htm>.

11. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім.

Вернадського: <http://www.nbuu.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти. Процедура врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти, регулюється Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (2022 р.).

https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznannya_rezultativ_navchannya.pdf

Комунікація. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу juliamalovana@gmail.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи. Для отримання швидкої відповіді пишiть повідомлення у Viber.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методика проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yeds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса:

y_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: Тел. (061) 227-12-76

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>